

ABCDE, initialt omhändertagande

	Undersök	Överväg att
Säkerhet	<ul style="list-style-type: none"> • Platssäkerhet • Personalsäkerhet • Patientsäkerhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Använda skyddsutrustning • Flytta till akutrum eller hämta akutvagn och behandla på plats • Larma ambulans – ring 112
Hjärtstopp	<ul style="list-style-type: none"> • Medvetslös med onormal/ingen andning 	<ul style="list-style-type: none"> • Påbörja S-HLR enligt Hjärtstopp
A – Luftväg och nackstabilisering	<ul style="list-style-type: none"> • Luftflöde från mun och näsa – heshet, stridor, snarkning, bubblande • Munhåla – ödem, slem, blod, kräkning, främmande kropp • Huvud, hals, nacke – svullnad, utslag, skada 	<ul style="list-style-type: none"> • Fria luftvägar med haklyft, käklyft, svalgtub eller näskantarell • Suga rent vid slem eller blod • Avlägsna främmande kropp eller lös tandprotes om möjligt • Handlägga enligt Anafylaxi • Stabilisera nacken manuellt vid misstänkt halsryggskada
B – Andning	<ul style="list-style-type: none"> • Saturation • Andningsfrekvens och -djup • Lungauskultation – obstruktivitet, rassel • Bröstkorg – accessoriska muskler, indragningar, asymmetri, trauma, subkutant emfysem • Cyanos, halsvenstas 	<ul style="list-style-type: none"> • Ge syrgas 5–10 liter/minut via mask vid saturation < 90 % • Positionera patienten för att underlätta andningen vid andningssvikt • Ventilera via mask eller Rubens blåsa vid andningssvikt • Handlägga enligt Akut astma, KOL-exacerbation, Viruskrupp eller Lungödem
C – Cirkulation	<ul style="list-style-type: none"> • Pulsar • Blodtryck • Kapillär återfyllnad • Hudfärg, hudtemp • Hjärtauskultation – rytm, biljud • Buk – mjukhet, ömhet • Pågående yttre blödning 	<ul style="list-style-type: none"> • Sätta venösa infarter (helst 2) • Ge 500–1000 ml Ringer-Acetat iv vid cirkulationssvikt/hypotoni • Sänka huvudända och höja fotända vid chock (endast fotända vid dyspné) • Koppla defibrillator vid arytmi eller bröstsmärta • Handlägga enligt Akut hjärtarytmi eller Akut kranskärlssjukdom • Stoppa pågående blödning (högläge, manuellt tryck, tryckförband)
D – Medvetande och neurologi	<ul style="list-style-type: none"> • Medvetandegrad – vaken, svarar på tilltal, reagerar på smärta, reagerar ej • Ögon – blick, pupillreaktion och -storlek • Grov kraft och känsel i extremiteter • B-glukos 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrollera blodketoner vid hyperglykemi • Ge naloxon vid misstänkt opiatintoxikation • Handlägga enligt Akut krampanfall, Hypoglykemi, Diabetesketoacidosis eller Stroke och TIA, akut (AKO)
E – Exponering	<ul style="list-style-type: none"> • Hela kroppen (inklusive nacke, ryggrad) och huden • Temp 	<ul style="list-style-type: none"> • Ge en filt vid nedkylning • Ge febernedsättande vid feber • Handlägga enligt Sepsis • Ge riktade åtgärder utifrån tillstånd